УДК 377,091.12.011.3-051:687:[005.336.2-027.561

Сопільник Марія Павлівна,
викладач спеціальних дисциплін,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Державний навчальний заклад
«Подільський центр професійно-технічної освіти»,
Україна, 32300, Хмельницька область,
м.Кам'янець- Подільський, проспект Грушевського, 2А
Государственное учебное заведение
«Подольский центр профессионально-технического образования»,
Украина, 32300, Хмельницкая область,
г.Каменец-Подольский, проспект Грушевского, 2А
State educational institution
«Podilsky Centerfor Vocational Education»,
Ukraine, 32300, Khmelnytsky region,
Kamyanets'-Podil's'kyi, Prospect Hrushevsky, 2A

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ

Постановка проблеми. У сучасній професійно-технічній освіті розвиток професійної компетентності викладача є важливою умовою забезпечення якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Проблеми і перспективи розвитку даної компетентності стали предметом написання статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підготовка фахівців у будь-якій сфері має здійснюватися в межах компетентнісного підходу. В аналізі започатковано розв'язання даної проблеми. Виділяється один із найбільш ефективних напрямків розвитку професійної компетентності викладачів спеціальних дисциплін швейного профілю самоосвітня діяльність.

Самоосвіта викладача – свідома діяльність з удосконалення своєї особистості як фахівця: адаптування своїх індивідуально неповторних якостей до вимог педагогічної діяльності, постійне підвищення професійної компетентності та неперервне вдосконалення якостей своєї особистості. А оскільки навчати самого себе значно складніше, ніж когось, вона передбачає методичний супровід. Він має бути багаторівневий і обов'язково поступовий. Але результативність самоосвітня діяльність матиме тоді, коли вона правильно спланована.

Формулювання мети та завдань статті.

Мета статті – розкрити структурний аналіз проблеми розвитку професійної компетентності викладачів спеціальних дисциплін швейного профілю та проблеми розвитку професійної компетентності учнів на уроках технології виготовлення одягу.

Мета передбачає вирішення таких завдань: розкрити професійну компетентність викладачів спеціальних дисциплін швейного профілю. Обґрунтувати її структуру і зміст компонентів.

Для того, щоб компетентно виконувати професійну діяльність, треба володіти певними знаннями і вміннями. На думку Т. Кочаряна, серед професійних знань, які зумовлюють компетентність педагога виняткове значення мають предметні та науково-методичні знання. Предметні знання відображають зміст дисципліни, яку він викладає. Це знання теоретичного рівня. Для кожної дисципліни вони специфічні [1, с. 72].

Крім професійних знань Т. Кочарян виділяє професійні вміння, які реалізуються в педагогічній практиці. До них він зараховує організаторські, конструктивні, проективні та комунікативні вміння. Важливою умовою становлення і розвитку професійної компетентності викладача дослідник вважає особистісні якості, які виражаються у вмінні надавати особистісний характер викладанню практичності мислення, упевненості в собі, цілеспрямованості, здібності до передбачення [1, с. 80].

Виклад основного матеріалу. Професійна компетентність викладача спеціальних дисциплін повинна мати випереджальний характер, враховуючи сучасну освітньо-кваліфікаційну характеристику та тенденції подальшого розвитку теорії і практики професійної освіти.

Отже, структуру професійної компетентності викладача спеціальних дисциплін становить мотивація і позитивне ставлення до професійно-педагогічної діяльності, педагогічні знання, вміння та навички з предмету, який викладає, професійні навички, педагогічний такт, педагогічна техніка, а також професійно важливі та особистісні якості педагога [2, с. 38].

Самовдосконалення професійної компетентності викладачів спеціальних дисциплін здійснюється за допомогою двох взаємозалежних нерозривних процесів: самоосвіти та самовиховання [3, с. 78]. Вони безпосередньо впливають на формування професійної компетентності через свою глибоку особистісну зумовленість. Це внутрішній діалог викладача із собою з метою оцінки особливостей своїх про-

фесійних дій. Така внутрішня робота розвиває аналітичне мислення, забезпечує своєчасне коригування професійно-рольової поведінки викладача, особливостей професійного стилю.

Отже, особлива увага приділена задачам виробничого змісту, дає право викладачам спеціальних дисциплін тісно співпрацювати з технологами швейних підприємств, створювати спільні проекти. Досвід використання мультимедійних наочних засобів свідчить проте, що завдяки підвищенню інтересів учнів до навчання зростають їх вміння та навички, поліпшується якість професійної підготовки, формуються уміння здійснювати самостійний пошук навчальної інформації, розв'язувати виробничі питання.

Висновки. Однобічна діяльність викладачів спеціальних дисциплін без тісного постійного зв'язку з базовим виробництвом не дала б бажаних результатів – підвищення якості професійної підготовки. При наявності виробничої спрямованості спеціального предмета в учнів зростає зацікавленість до виробництва, забезпечується поглиблене вивчення новітніх виробничих технологій, формуються технологічні поняття, які допомагають учням застосовувати здобуті знання на практиці, сприяють виробленню вміння знаходити загальні закономірності та відмінності під час розгляду різних технологічних операцій обробки одягу. Ці аспекти підвищують ефективність навчання і вирішують проблеми розвитку професійної компетентності викладачів спеціальних дисциплін швейного профілю.

Засобом формування проблеми розвитку професійної компетентності викладачів стають освітні технології, продуктом діяльності – особистість випускника, який має бути компетентним не лише в швейній галузі, а й під час вирішення будь-яких завдань, що ставить перед ним життя.

Література

1. Кочарян Т. Є. Развитие методической компетентности преподавателя среднего профессионального учебного заведения в условиях последипломного образования. /Тигиран Эдуардович Кочарян. – Ставрополь, 2004. – 179с.

2. Сметанський М. І. Самовиховання як засіб індивідуалізації виховної роботи //Шляхи освіти. – 1999. – № 1. – С. 4-8.

3. Сластелин В. А. Педагогика: инновационная деятельность / В. А. Сластелин. – М. : Магистр, 1997. – 224 с.

References

1. Kocharian T. Ye. Razvytye metodycheskoi kompetentnosty prepodavatelia sredneho professyonalnoho uchebnoho zavedenyia v uslovyiakh posledyplomnoho obrazovanyia. /Tyhyran Эduardovych Kocharian. – Stavropol, 2004. – 179s.

2. Smetanskyi M. I. Samovykhovannia yak zasib indyvidualizatsii vykhovnoi roboty //Shliakhy osvity. – 1999. - № 1. S. 4-8.

3. Slastelyn V. A. Pedahohyka: ynnovatsyonnaia deiatelnost / V. A. Slastelyn. – M. : Mahystr, 1997. – 224s.

Сопільник М. П. Проблеми розвитку професійної компетентності викладачів спеціальних дисциплін швейного профілю.

У статті висвітлюється професійна компетентність викладачів спеціальних дисциплін швейного профілю на основі нових компетентностей. Обґрунтовується її структура і зміст компонентів.

Розвиток професійної компетентності викладача спеціальних дисциплін має сприяти вирішенню таких завдань: формулювання загальної, специфічної та часткової мети його професійно-педагогічної діяльності в системі ПТО; здійснення відбору, аналізу та реалізації змісту навчального матеріалу зі спеціальних предметів відповідно до мети і завдань профтехосвіти з урахуванням найважливіших її функцій, а також з урахуванням особливостей навчальних груп, окремих учнів; структурування змісту спеціальних дисциплін у різноманітні типи та форми уроків і позакласні заходи за напрямком підготовки кравців-закрійників; відбір і реалізація в процесі викладання сучасних виробничих технологій з розкрою та обробки виробів різного призначення, традиційних та інноваційних методів, засобів і форм професійного навчання і виховання учнів; проектування та вміле використання різноманітних умов навчання; коригування процесу навчання спеціальних предметів з урахування вимог сучасного виробництва та ринку праці; виховання в учнів у процесі навчання спеціальної технології потреби в пізнанні та працізнань технологічних процесів, сучасних матеріалів та обладнання.

Професійна компетентність має охоплювати розуміння значущості професії, відповідальності за якість та результативність професійної діяльності, тому, під час планування навчання враховуються особливості кожного учня. Особливий акцент робиться на формуванні позитивного ставлення до професійної діяльності, що забезпечується розумінням значущості професії, соціальною її важливістю. Це, зокрема, забезпечує відповідальність робітників за якість та результативність професійної діяльності.

Професійна компетентність – складне явище, яке поєднує у собі всі етапи професійної діяльності кваліфікованого робітника з урахуванням специфіки його професії і охоплює соціальний і технічний аспекти, на які повинні звертати велику увагу викладачі спеціальних дисциплін при викладанні спеціальних предметів.

Ключові слова: професійна компетентність, структура професійної компетентності, компетентнісний підхід, професійна діяльність, професійне самовдосконалення, саморозвиток, самоосвіта.

Сопильник М. П. Проблемы развития профессиональной компетентности преподавателей специальных дисциплин швейного профиля.

В статье освещается профессиональная компетентность преподавателей специальных предметов швейного производства. Обосновывается ее структура и содержание компонентов.

Развитие профессиональной компетентности преподавателя специальных дисциплин должно способствовать решению следующих задач: формулировка общей, специфической и частичной цели его профессионально-педагогической деятельности в системе ПТО; осуществление отбора, анализа и реализации содержания учебного материала по специальным предметам в соответствии с целями и задачами профтехобразования с учетом важнейших ее функций, а также с учетом особенностей учебных групп, отдельных учащихся; структурирования содержания специальных дисциплин в различные типы и формы уроков и внеклассных мероприятий по направлению подготовки портных-закройщиков; отбор и реализация в процессе преподавания современных производственных технологий по раскрою и обработке изделий различного назначения, традиционных и инновационных методов, средств и форм профессионального обучения и воспитания учащихся; проектирование и умелое использование различных условий обучения; корректировки процесса обучения специальных предметов с учетом требований современного производства и рынка труда; воспитание у учащихся в процессе обучения специальной технологии потребности в познании и труда знаний технологических процессов, современных материалов и оборудования.

Профессиональная компетентность должна включать понимание значимости профессии, ответственности за качество и результативность профессиональной деятельности, поэтому при планировании обучения учитываются особенности каждого ученика. Особый акцент делается на формировании положительного отношения к профессиональной деятельности, обеспечивается пониманием значимости профессии, социальной ее важности. Это, в частности, обеспечивает ответственность работников за качество и результативность профессиональной деятельности.

Профессиональная компетентность – сложное явление, которое сочетает в себе все этапы профессиональной деятельности квалифицированного рабочего с учетом специфики его профессии и охватывает социальный и технический аспекты, на которые должны обращать большое внимание преподаватели специальных дисциплин при преподавании специальных предметов.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, структура профессиональной компетентности, компетентностный подход, профессиональная деятельность, профессиональное самосовершенствование, саморазвитие, самообразование.

Sopilnik M. P. Problems of development of professional competence of teachers of special disciplines of sewing profile.

The article covers the professional competence of teachers of special disciplines of the sewing profile. The structure and content of the components are substantiated.

The development of the professional competence of the teacher of special disciplines should contribute to solving such problems: formulation of the general, specific and partial goal of his professional and pedagogical activity in the system of vocational education and training; the selection, analysis and implementation of the content of educational material on special subjects in accordance with the goals and objectives of vocational education, taking into account its most important functions, as well as taking into account the particularities of the training groups, individual students; structuring content of special disciplines in various types and forms of lessons and extracurricular activities in the direction of tailoring tailors; selection and implementation in the process of teaching modern production technologies with the cutting and processing of products of various purposes, traditional and innovative methods, means and forms of professional training and education of students; designing and skillful use of different learning conditions; adjusting the process of learning special subjects to take into account the requirements of modern production and the labor market; education of students in the process of teaching special technology needs in knowledge and knowledge of technological processes, modern materials and equipment.

Professional competence should include understanding of the importance of the profession, responsibility for the quality and effectiveness of professional activities. Therefore, during the planning of learning, the characteristics of each student are taken into account. Particular emphasis is placed on the formation of a positive attitude to professional activity, which is ensured by an understanding of the importance of the profession, its social importance. This, in particular, ensures the responsibility of the workers for the quality and effectiveness of their professional activities. Thus, professional competence is a complex phenomenon, which combines all stages of the professional activity of a skilled worker, taking into account the specifics of his profession, and covers the social and technical aspects which specialist subjects should pay special attention to when teaching special subjects.

Keywords: professional competence, structure of professional competence, competence approach, professional activity, professional self-improvement, self-development, self-education.